

Tante Hertha

Nr. 270, 25. årgang, marts 2021

Solopgang over Hertha (Foto: Rita)

Tante Hertha er Hertha Levefællesskabs informationsblad, som udkommer ca. d. 1. i hver måned. Redaktør: Allan Elm. Redaktionsudvalg: Helle Hansen, Per Clauson-Kaas, Ole Wadsholt og Anne-Lene Jappe.

Folk, som ikke er bosiddende i Hertha og som ønsker at abonnere, kan henvende sig til redaktøren på tlf. 3840 3401 eller pr. mail: tante@hertha.dk

Dette og de sidste års Tante Hertha kan ses på hjemmesiden: www.hertha.dk under 'Nyheder'.

Referater o.lign. som ønskes bragt, forudsættes af redaktionen at være klare og egnede til offentliggørelse!

Deadline for stof til bladet er d. 20. i måneden før. Sendes til: tante@hertha.dk eller i postkassen Landsbyvænget 2A, mærket 'Tante Hertha'.

Stof, som kommer efter deadline, kan ikke garanteres bragt!

Tante Herthas mail-adresse: tante@hertha.dk.

KALENDER PÅ HERTHAS HJEMMESIDE www.hertha.dk opdateres løbende.

Hertha er på Facebook (bestyres af Anne-Lene)

Forsidefoto: Fastelavnsoptog i en corona-tid. Fastelavnsboller deltes ud til levefællerne, som kunne vælge at tage imod udklædt eller få dem lagt på trappestenen. (Foto: Peter K.)

HerthaKalender

Marts 2021

Onsdag d. 10

25 års jubilæum: Etellerandetarrangement Kl. ??

Herskerellersikkerigtignogetfortiden...:-)

Følg med på www.hertha.dk/ kalender og i mails i herthagooglegroups.

Kære alle...

Kaffen blev kold og kagerne tørre. Vi nåede aldrig at åbne vores Café op for torsdagsinitiativet! Vi havde glædet os til at hygge om jer og give interne og eksterne gæster en mulighed for smagen af Hertha. Vi ser frem til, at der bliver mulighed for at starte op...

Allerede nu kan vi se i kalenderen, at lokalerne og køkkenet bliver brugt, MEN der er ikke ansat nogen til at rydde op! Så når du eller dine børn har nydt godt af fællesfaciliteterne, så er det vigtigt, at det bliver efterladt, så de næste også har lyst til at benytte det.

Husk at booke i kalenderen!

Kh. Anne-Lene

Entusiastiske skøjteløbere på John og Sibyllas sø (Foto: Ole W.)

Indhold i dette nummer:

Marts-nyt fra Landbruget	s. 4
Herthas 25 års jubilæum	s. 5
Mit Hertha	s. 6
Kulturliv - en dialog	s. 8

Indtryk fra en fastelavnstid	s. 10
Nyt fra bofællesskaberne	s. 13
Præsentationer	s. 14
Referater og orientering	s. 15
Månedens kunstværk	s. 20

Marts-nyt fra landbruget

I landbruget går det rigtig godt. Vore 3 nye køer har kælvet: 2 tyrekalve blev navngivet Arthur og Alvin, samt en kvie som kom til at hedde Anne-Lene. Anne-Lene (mennesket) har længe "truet" med, at hun ville med en dag i Landbruget. Det var hun så onsdag d. 17. februar, og hvor kan hun da bare ta' ved. Det var en fornøjelse. Selvfølgelig fik hun også klar besked fra Bent "at då har ett ålt for godt". Anne-Lene og jeg fik koen, der skulle kælte, ind i kælvboksen onsdag kl. ca. 12, og 13 timer senere kom en smuk kviekalv til verden, og selvfølgelig er hun døbt Anne-Lene.

Har haft Helge Kromann (konsulent til indretning og bygning med speciale i økologi og biodynamisk kvæg-landbrug) på besøg for at tjekke vore forhold for dyrene samt kigge på mine tegninger af et evt. ny-byggeri og herefter søge om tilladelse hertil. Meget mere om dette når vi ved, hvad vi må og evt. ikke må. I øvrigt bemærkede Helge Kromann "det er vist de kalve (ungdyr), der har det bedst i hele Danmark, bare alle havde disse frie udendørs forhold".

Det er stadig lidt blandet, hvem af beboerne der er med i Landbruget. Af de eksterne har Amanda og Bent fået en "lille dispensation" til at komme "før tid". Håber snart de andre kommer.

M.v.h.

Nis

I alt 3 nye kalve - to tyre og en Anne-Lene - som også ses på nederste billede på besøg i stalden (Fotos: Stine, Sara, Anne-Lene)

Herthas 25 års jubilæum

I marts - nærmere bestemt 10. marts - er det 25 år siden Hertha Levefællesskab blev startet. Da vi er forhindrede i for nærværende at holde en stor fest, vil vi her i bladet i løbet af året bringe lidt forskelligt stof for at ihukomme pionererne, 'the founding fathers and mothers' og Herthas tidligste historie.

Dette billede er fra vinteren 1996 og taget ind i Herthahus' stue gennem det, der blev til hoveddøren. De første 11 beboere (Bente mangler desværre) var klar til en visitationstur til Aarø, hvor de enkeltes timetal skulle afgøres, sammen med nogle medarbejdere og Karen Lindemann.

Og her de oprindelige medarbejdere (minus 3) 25 år senere d. 25/2-2021 (Foto: Anne-Lene)

Mit Hertha - refleksioner og tanker

Jeg er flere gange i årenes løb blevet opfordret til at skrive "Mit Hertha". Nu har jeg så sagt ja; men bare rolig - jeg lover, at det ikke bliver en lang kronologisk opremsning fra én, som var med lige fra det første møde i 1987 - som var én af de første indflyttere i 1997 - og som er én af dem, der fremdeles hænger på - trods alt.

Jeg vil derimod benytte min taletid her til nogle refleksioner over Hertha som organisme, som et "væsen" i verden - og så vil jeg slutte med et ønske for fremtiden.

Når jeg i det følgende taler om **Hertha**, mener jeg det Hertha Levefællesskab, som alle, der bor og virker i Hertha, er en del af. Noget specielt ved Hertha er, at der også er et "fællesskab i fællesskabet", som er det bofællesskab, hvor de psykisk udviklingshæmmede har deres bolig og hverdag (og hvor der er en masse medarbejdere tilknyttet) - men i denne sammenhæng kan man med lidt god vilje godt betragte bofællesskabet på samme måde, som man betragter de enkelte familieenheder og enkeltpersoner i levefællesskabet. Vi har alle nogle aktiviteter, relationer og interaktioner med det store fællesskab - og så har vi et "privatliv", der er internt og ikke en del af fællesskabet. Jeg ser i det, jeg har skrevet helt bort fra ledelsesmæssige, organisatoriske, juridiske, økonomiske, strukturelle forhold etc. - og fokuserer kun på **fællesskabet**, det menneskelige fællesskab.

Hvad er da det umiddelbare helhedsindtryk af Herthas fællesskab?

Det er en masse søde, rare og positive mennesker i en farverig og kalejdoskopisk mangfoldighed. Vi er meget forskellige, men der er en grundtone af social velvilje, humor, venlighed, hjælpsomhed og omsorg. Der er virkelig grund til at glæde sig over, at vi trods de konflikter og kriser, vi har haft gennem årene, har bibeholdt denne overordnede stemning. For mig er stedets positive ånd forbundet med de såkaldt hæmmedes tilstedeværelse. De katalyserer en social kraft, som det er vanskeligt at sætte ord på.

Hvad er Hertha Levefællesskab så egentlig for en organisme? Hvis man lidt firkantet betragter Hertha som et "væsen" - bestående af vilje-følelse-tanke - og ånd, hvilket billede tegner der sig da?

Det **viljesmæssige** er meget stærkt repræsenteret i Hertha: her er bygget, her er konstrueret, her er udvidet - igen og igen. Her er landbrug, gartneri, bageri, væveri og meget mere. Der handles og der arbejdes. Der dukker hele tiden nye initiativer op: suppekøkken, legeplads, cykelbane, medicinsk urtehave, vild med vilje, skovhave, café etc. etc.

Det såkaldt **følelsesmæssige** område er også meget stærkt repræsenteret: Det veludviklede sociale liv, det terapeutiske - ikke mindst det socialterapeutiske -, det omsorgsgivende, det kunstneriske. Her hjælper man hinanden, man bytter, man forærer ting, man ikke skal bruge, til andre, man viser hensyn. Der er alverdens kunstneriske udfoldelser: dukketeater, musik, sang, maleri, keramik etc. etc. Der er opmærksomhed på børnene. Der laves 'barselsmad' til nybagte forældre. Der er en positiv tilgang til bofællesskabets beboere. Man hilser, man mødes, man sludrer - man griner.

Når det kommer til **tænkningens** område med den analytiske, stringente, filosofiske og mere akademiske tænkning - ja, så er den mindre stærkt repræsenteret i billedet af Hertha. Selv om stedet huser en forskningsenhed, der er diverse studiegrupper rundt omkring, og der er skrevet en bog om omvendt integration etc., så er det, der relateres til denne form for tænkning bare ikke en del af det dominerende indtryk af Hertha.

Hvad så med det **åndelige, det spirituelle** i Hertha?

Går man i tankerne rundt i Hertha for at søge en enkelt åndelig/spirituel/religiøs fællesnævner, får man problemer. Hertha repræsenterer nemlig en mangfoldighed af grupperinger indenfor det spirituelle/åndelige/ religiøse felt - og diverse alternative retninger og -filosofier. Og der er -heldigvis - en masse overlapning, for mange af os har jo interesser indenfor flere områder. Lad mig nævne i flæng: antroposofi (som jo alt andet lige er den grundliggende impuls), kristen mystik, kristen spiritualitet, folkekirken, shamanisme, healing, kanalisering, forskellige meditationsskoler - østlige som vestlige -, Et Kursus i Mirakler, yoga, Qi gong, tibetansk klangskålsmassage, kraniosakral terapi, Bachs blomstermedicin, aromaterapi, og...meget mere. Og så er der altså også nogle mere "jordnære" Herthanitter, der ikke er så optaget af det spirituelle og religiøse univers, men som har nok andet at tage sig til. Altså en meget stor forskellighed.

En så stor forskellighed kan være en fordel - eller en ulempe. *Ulempen* opstår, hvis der mellem de forskellige opfattelser fokuseres på *forskellighederne* - og specielt, hvis der er nogle, der mener, at netop de har fundet de vises sten og drikker af den hellige gral; *fordelen* opstår, når man fokuserer på det *fælles*, på det, der knytter os sammen i mangfoldigheden, i stedet for det, der adskiller os, og når man gensidigt sympatiserer med de andres 'vej'.

Interspiritualitet.

Jeg er blevet interesseret i begrebet "**interspiritualitet**", som netop er et udtryk for det, at man finder frem til det *fælles* i stedet for det *forskellige* i diverse religioner og spirituelle retninger og

grupperinger. At man mødes og praktiserer sammen, selv om man tilhører forskellige retninger i erkendelsen af, at der i kernen af al åndelig stræben og i kernen af hvert enkelt menneske er noget, der er fælles.

Som et eksempel fra det mere "religionspolitiske" globale plan underskrev paven i 2019 en erklæring fra kristne og muslimske ledere om, at forskelle mellem religioner, farve, køn, race og sprog er villet af Gud. På det mere spirituelle niveau findes der mange organisationer og bevægelser i verden med det formål at skabe interspirituel udveksling og meditation, hvor man finder de fælles målsætninger fra alle retninger. Ja, ude i den store verden er der masser af bestræbelser på at *samle* den åndelige energi og på at hele verden. Det sker i respekt for forskelligheden og i erkendelse af samhørigheden.

Stilhed i Stalden.

Jeg fik så den idé for et års tid siden, at vi skulle forsøge - i det små - her i Hertha at skabe et rum for en sådan fælles bestræbelse. Set i lyset af vores forskelligheder - og de små sår og ar, vi som organisme også bærer på - kunne det så ikke være helende for os selv som enkeltpersoner og for Hertha som organisme - og kunne det ikke samtidigt være et naturligt bidrag til den intense helende proces, der foregår i verden - hvis vi samlede en gruppe, der på et fast tidspunkt og et fast sted hver uge satte sig sammen i stilhed (meditation, bøn, kontemplation - kald det, hvad du vil). I stilheden kan vi alle mødes - uden intellektets opsplittende aktivitet. At sætte sig sammen i stilhed med en fælles *intention* for os selv, for vores fællesskab - og for verden - ville det ikke være en god idé - ja er det ikke en helt naturlig opgave for nogle af os i Hertha?

Jeg nåede lige at præsentere idéen på et Landsbymøde i februar 2020, hvor flere gav udtryk for interesse. Så kom Corona- og så blev idéen sat på pause. Men da Corona fortsatte i efteråret, var vi nogle stykker, som blev enige om at starte op i det små.

Det er blevet til **"Stilhed i Stalden"**. Hver søndag aften kl. 20.00 - 20.30 sidder vi en gruppe sammen i staldens pauserum. Man kommer, hvis man kan, der er ingen mødepligt. Man kommer i stilhed. Vi sidder i en rundkreds med et lys i midten. En lille klokke starter og slutter stilheden. Og så skilles vi igen i (nogenlunde) stilhed. For nogle af os er det nu blevet en fast stund, som vi sætter meget pris på. Det har også vist sig, at staldens pauserum er meget velegnet.

Stilhed i Stalden startede op søndag den 8. november 2020, og siden har der hver eneste søndag kl. 20 siddet en gruppe (mellem 5 og 12, som regel omkring 10) og nærret den flamme, som vi altså nu har tændt over staldens pauserum og over Hertha Levefællesskab. Med de seneste coronastramninger har vi måttet dele os i to grupper, så vi kun sidder fem sammen - to gange en halv time - og nogle mediterer med hjemmefra.

Vi er startet i det små ved at spørge lidt rundt, og vi har ikke meldt initiativet ud på fællesmail endnu - for det første på grund af Corona, for det andet fordi vi gerne ville sikre os, at initiativet var holdbart! Det mener vi nu, at det er - efter over tre måneder med stabil tilslutning hver eneste søndag.

Vi er 20 -25 personer, der på skift har deltaget. Håbet er, at initiativet vil vokse, når Corona er borte, og at flere kommer med - så vi i Hertha kan styrke et fællesskab også på dette niveau. Om selve formen skal ændres, vil vi afgøre, når vi har praktiseret den fælles stilhed i en periode - og når Corona giver mulighed for, at vi alle kan mødes og evaluere formen sammen.

Indtil da er interesserede velkomne til at henvende sig til mig om initiativet.

Sammenfattende

Hertha som menneskeligt fællesskab er en meget levende organisme fyldt med handlekraft, positiv socialitet og spirituel energi. Det er et sted, hvor mangfoldigheden trives på alle niveauer, og det ønske, som jeg her udtrykker for Hertha er, at den *interspirituelle* kraft, der findes, bliver bevidstgjort, nærret og styrket, så Hertha som fællesskab bliver deltagende i de globale bestræbelser, der pågår for heling af verden. At vi udbygger et *stilhedsrum*, hvor vi kan hæve os op over alle vores forskelligheder og mødes som dem, vi **virkelig** er - til gavn for os selv, for vores fællesskab - og for verden. Det, at bare nogle af os gør dette regelmæssigt, tror jeg kan berige vores på mange måder unikke og skønne *fællesskab*.

Kærlig hilsen

Tove Vejlgård

*Solopgang set fra vores terrasse en dag i februar
jeg føler stor taknemmelighed over at bo med
udsyn til solopgangen.*

Kulturliv - en dialog med verden gennem drama

At overvinde sig selv

Det at overvinde sig selv er en af livets store udfordringer. Skuespil og drama kan være et fantastisk sted at øve dette, især når man som person har brug for daglig livslang omsorg, og så alligevel en gang imellem at bryde igennem. At overvinde sig selv ved at kaste sig ind i en rolle i et samspil med 20-30 andre medspillere.

Et af ugens højdepunkter.

I 25 år har der i Herthas bofællesskab hver onsdag været gennemført 2 timer drama for mellem 15-20 udviklingshæmmede med et par af deres pædagoger omkring sig. Det er et af ugens kærekomne højdepunkter, når vi samles i salen, omhyllet af sang, musik og drama for at udfordre hinanden på alle måder. I de 25 år har vi lavet omkring 140 opførelser af forskellige spil, alt fra hjemmelavede opsætninger over H. C. Andersen, til Mozarts Tryllefløjte, Mamma Mia og Grease. Opførelserne har vi lavet i vores egen sal, og i Kulturhuset i Skanderborg, i den lokale kirke samt på danske og internationale stævner.

Når vi begynder vore spil, har vi ikke en færdig plan. Vi må til stadighed stemme det ind til os selv og de muligheder, der er. Nogle får hovedroller, nogle laver kulisser, nogle sidder i orkester, nogle synger kor. Efterhånden som et spil skrider frem og nærmer sig premieren, mærker man, hvordan alle yder deres yderste. Når man så siden står – badet i projektørlys foran en tætpakket sal med et forventningsfuldt publikum – høster man for alle de gode anstrengelser, man har været i gennem.

Alle kan lave drama

Alle kan lave drama, og alle kan være med. Det er udgangspunktet. Men for **alle** kræver det en smule mod at gå i gang. Man behøver ikke at være uddannet på teaterskole eller musikkonservatoriumet. Man kan bare gå i gang med sange, taleøvelser, musik, bevægelseslege m.m. Finde ud af det sammen og bare være åben og modig. Forberedelse og gentagelse en gang om ugen, og man vil efterhånden opdage, at man sammen bærer hinanden og vokser med opgaven. Ja, alle har det i sig, de skal bare kalde det frem, og som interessen stiger, kan man tage kurser og blive inspireret af andre. På kort tid kan drama blive en del af hverdagen. Ikke som pligt, men som et tidspunkt på ugen, hvor der er plads til alvor og grin i en stadig vekslen.

Drama i hverdagen

Normalt er alt i en institution eller det sted, hvor 20 - 30 mennesker arbejder sammen i en omsorgsopgave, lagt ind i faste skemaer, budgetter og i klare forudsigelige rammer, hvilket også er en forudsætning for trygheden og det at kunne klare hverdagens gøremål.

Når man arbejder med skuespil og scenekunst eller anden kunst, er det helt andre regler, der gælder. Hver proces er ny og uforudsigelig. Det er nyt land, vi betræder. Vi ved måske, hvor vi vil hen, men -hvordan? Alle er vi sammen i det ukendte. Nyt skuespil, nye roller, tekster der skal læres, scenografi, musik, sang. Alt skal finde sin form. Vi må være trygge ved hinanden. Gå hånd i hånd uanset hvilken rolle eller funktion vi udfører. Alt i os bliver sat i bevægelse. Vi må bevæge os på den rette måde. Stille os ind i forhold til de andre medspillere på scenen. Der skal læres tekster udenad; hele mennesket bliver udfordret både fysisk, sjælelig og åndeligt. Hele mennesket kommer i bevægelse og det altid i et frivilligt og tillidsfuldt samspil med omgivelserne. En inklusionsøvelse af de helt store, en måde at udvikle sociale færdigheder på, som man kan få glæde af i hverdagens omgang med andre mennesker og særlig med de medbeboere og medarbejdere, der er en stor del af ens hverdag. Der er ingen tvivl om, at menneskemødet er vor tids store udfordring, om man er hæmmet eller ej, og intet udvikler gode færdigheder som kunstnerisk arbejde, drama og skuespil med alle dets udtryksformer som sang, taleøvelser, bevægelse, skyggeteater m.m.

Således bliver til stadighed gentaget kunstnerisk virke en brobygger til egen udvikling og pleje af sociale evner. Dette gælder ikke kun for vore medborgere, der har brug for omsorg, men lige så meget for de medarbejdere, der står omkring dem. Det skaber en social dynamik og forståelse

mellem mennesker og giver en uvurderlig støtte i hverdagslivet mellem medarbejder og omsorgspersonen. I det kunstneriske arbejde har vi mulighed for at blive menneske mellem mennesker. I dette arbejde oplever man ligeværdighed, når man f.eks. står med hver sin rolle og skal spille sammen. Den såkaldt hæmmede kan sin rolle efter at have hørt den 3 gange – vel at mærke uden at kunne læse, og jeg kan den stadig ikke efter 10 gange øvelse til stor morskab for alle.

Hvert spil giver en fantastisk fornemmelse, når spillet er færdigt. Publikum har klappet, og man mærker, at alle har ydet det bedste. Vi har løftet hinanden. Vi har gjort noget. Været på en rejse, vi kun kan gøre ved fælles hjælp. Hvert spil gør os til et nyt menneske. Ja, at skulle leve sig ind i en rolle som gammel gnier eller en ulykkelig pige, som prins eller en ond troldmand, sætter alle følelser i spil og udfordrer hele vort sjæleliv.

Kunstnerisk virke kan spare handleplansmøder og konfliktløsninger

Der kan spares mange handleplansmøder og konfliktløsningsmetoder, hvis vi kontinuerligt arbejder med kunstnerisk virke. Det er en vej til at økonomisere med de omsorgsressourcer, der er stillet os til rådighed. Ja, vi må måske finde Fyrtøjets soldat i os selv. Ikke at vi skal hugge hovedet af heksen, men at vi må hugge noget af rutiner og vaner, som en hverdag er fyldt af og skabe en eller anden form for fornyende kunstnerisk aktivitet, der bryder hverdagsrutinerne og skaber liv og bevægelighed til gavn for alle.

Vores opgave

Som pædagogisk omsorgsmedarbejder må vi se på hele mennesket med alle dets behov og muligheder. Ikke kun ud fra de juridiske og økonomiske fordringer, der i dag er dominerende. Men se på hvordan vi kan give den bedste tryghed og sundhed. Hvordan vi er medskabende omkring et godt socialt liv, og hvordan man kan støtte det enkelte menneske, som det skrider igennem sine livsaldre.

Sagt på en anden måde har vi brug for: Tryghed i hverdagen, god næring og bevægelse for vor fysiske krop. Vi har brug for gennem social kunstnerisk aktivitet at få stimuleret og udfordret alle vore følelsesmæssige sanser, samt muligheden for at udvikle de individuelle behov hos den enkelte.

Så vil man, efter mange års virke, se og opleve ganske konkret, at sundhed i det fysiske, bevægelighed i det sjælelige og respekt for individet er en vej til sundhed i hverdagen.

Per Clauson-Kaas

Afrunding og gave til alle der deltog i Mamma Mia fra bofællesskaberne.

2 år arbejdede vi med stykket, desværre blev det ikke til en professionel film, men 2 år med sang, dans, gode stunder, hårdt arbejde og sammenhold har ikke været spildt.

(Foto: Anne-Lene)

Indtryk fra en anderledes fastelavnsfejring...

En mindre flok defilerede rundt med fastelavnsboller. Folk kunne modtage dem udklædte eller få dem lagt på trappestenen.
(Fotos: Peter K)

Fremstilling af fastelavnsmasker, som kan ses i Salens vindue i en periode.
(Fotos: Lene og Sibylla)

Et par glade fastelavnsfestere (Foto: Lene)

Det var et festligt opbud af forskellige farverige hold, der defilerede forbi vores dør fastelavnssøndag, det ene hold efter det andet dog uden at aflevere de lovede fastelavnsboller. (se foregående side (red.anm.)) Og så havde Karen og jeg endda gjort os umage med udklædningen. Lykkeligvis havde Johanna og Camilla bemærket fejlen og dukkede senere på aftenen op med to af de mest lækre boller - dagen var reddet! Ole W.

Træning til Hertha Grandprix - før og efter bonbon. (Foto: Ole U)

Skøjter, bål og udeliv i corona-tid på den tilfrosne sø hos John og Sibylla (Foto: Anne-Lene)

Nyt fra bofællesskaberne

Så nærmer store flyttedag sig, og allerede nu er der livlig myldren frem og tilbage mellem Herthahus og Vidarhus.

Sara flyttede som den første fra Nerthus til Vidarhus og har boet i sin lejlighed ved siden af Anette den sidste uge.

Byggeriet har været i gang i 2 år - nu er de sidste detaljer ved at komme på plads, og alle glæder sig til at skabe liv og hverdag i huset.

Nogenlunde samme dag som beboerne flytter fra Herthahus, er det 25 år siden, de første flyttede ind i Herthahus - i starten af marts 1996. En del af beboerne er de samme, kun 2 medarbejdere hænger stadig på: Inger Hartvigsen, der i 25 år har taget sig af beboernes økonomi, og Per der i 25 år har taget sig af..... ja, stort set alt, hvad han er kommet i nærheden af.

Vi, altså hele Levefællesskabet, har i starten af marts således 25 års jubilæum.

Der har været mange tanker, drømme og planer for en fejring, men grundet alle restriktionerne det seneste år, har vi udsat, forandret og til sidst lagt planerne helt i skuffen... til vi en dag i fremtiden kan trække dem frem og holde en stor fest. Har du en idé til, hvordan vi kan være sammen, på afstand og markere d. 10. marts, så kontakt gerne Randi eller Anne-Lene - men husk det er ikke HBV, der har jubilæum, det er Levefællesskabet.

Imens vi venter, kan vi glæde os til en fest, hvor vi fejrer det, der for 25 år siden blev kaldt alt fra en tosse-landsby til eksperimentbyggeri, hippie- og fantasitiltag, men som i dag er fyrtårn for det gode liv, et yndet udflugtsmål, meningsfyldte arbejdspladser, et dejligt sted at bo, sunde rammer for børn, voksne, dyr og planter og ikke mindst en seriøs samarbejdspartner for 11 kommuner rundt om i landet.

Vi har grund til at fejre os selv og hinanden, trods bump på vejen og knas i maskineriet er det f..... et dejligt sted, vi sammen skaber.

Tillykke med os ☺

Anne-Lene

Guldorn

Nerthus besøger Sara i hendes nye lejlighed (foto ovenfor), og da vi går mod Nerthus igen, siger Ulla: " Får jeg også eget bad og toilet når jeg flytter?"

"Ja, Ulla det er planen."

Ulla: "Tak - en smule privatliv om man må be`"

Ulla har i 25 år delt toilet og bad på gangen med andre. Jeg ser frem til, at vi kan imødekomme hendes ønske med den kommende ombygning af Herthahus.

Anne-Lene

Præsentation

Jeg er Elisabeth (eller Elis) og bor her i Hertha siden januar. Jeg er flyttet sammen med Mikkel i nr. 13B, 1. sal, hvor vi deler hjemmet med vores to katte My og Mi-ji. Jeg glæder mig til at møde jer alle og danse og synge sammen, når vi "må" det igen. Allerede nu har jeg hilst på rigtig mange venlige sjæle herude og føler mig godt integreret :)

Jeg har boet i mange andre (bo)fællesskaber i de sidste par år. Hertha er dog noget specielt, og jeg er meget glad for, at mit møde med Mikkel har ført mig hertil. Steiners ånd, som forbinde Hertha fra jord til loft, fremkalder gode minder fra Tyskland, hvor jeg er født og opvokset. Jeg har længe haft interesse for Steiners pædagogik; har været i praktik på en tysk Steinerskole, og har gennem venner lært lidt om Steiners verdensbillede. Derudover var jeg i 20'erne medlem af en ungdomsforening, der var grundlagt af en antroposofisk præst, og der har jeg samlet masser af erfaring i fællesskabsbaserede projekter med højdepunkter i form af to byggeprojekter på Philippinerne og i de albanske bjerge. Jeg vil rigtig gerne fortælle om mine oplevelser med "Steinschleuder e.V.", som foreningen hed.

Min dagligdag er aldrig kedelig, da jeg har mange interesser og arbejdspladser. Jeg er uddannet musiker, spiller musik og samler folkesange (alene og med mine kollegaer fra *Nevesta's Voice*), leder kor og fællessang, underviser i klaver og harmonika, optræder med sjove teatergrupper, er elev i urteskolen, elsker at pusle med små planter og snakke med store træer, mediterer i Vipassana traditionen, lære fra hvert væsen jeg møder og elsker at improvisere og lege med sprog og toner ...nogle gange kommer der endda nye sange ud af det.

Lige landet i Hertha venter der allerede en ny rejse på mig/os, da vi til august vil tage på eventyr i Norge! Vi skal nemlig blive endnu klogere og dygtigere til at leve i tæt samarbejde med Jordens vidunderlige næring, kraft og skønhed.

Tak til Tante Hertha for at sprede mit lille budskab!

Friske forårshilsner fra Elisabeth

Præsentation

Jeg hedder Réka. Jeg er den nye medarbejder i Herthahus. Jeg vil gerne introducere mig lidt.

Jeg kommer fra Ungarn, og jeg har været involveret i den antroposofiske verden i hele mit liv. Min mor er Steinerlærer, og jeg har gået i Steinerbørnehave og i den første Steinerskole i Ungarn. Min mor studerede eurytmi, da jeg var barn, så det var meget naturligt for mig at se eurytmiforestillinger og lytte til antroposofiske foredrag fra en tidlig alder. Da jeg var 17 havde jeg en månedlang skolepraktik i Brachenreute (Tyskland), og jeg blev forelsket i det antroposofiske bofællesskabs liv. Efter jeg var færdig med skolen, flyttede jeg til Skotland, og jeg boede i Camphill Schools Aberdeen i 7 år. Jeg arbejdede med børn, i skolen, i værkstederne, i naturprojektet og i kunstterapi.

Jeg er meget musikalsk og kan godt lide at spille musik og synge. Jeg kan spille klaver, violin og fløjte. Jeg er vild med klassisk musik, og jeg er medlem af det Sønderjyske Amatør Symfoni Orkester. Hvis nogen mangler en musiker, må I gerne kontakte mig.

Jeg mødte min mand, Kristian, som er fra Aabenraa, i Skotland, og vi har boet sammen i Skotland, i Holland og i Ungarn. I 2016 fik vi vores datter, Matilda, og i 2019 flyttede vi til Aabenraa. Siden da har jeg prøvet mit bedste på at lære dansk; det er meget svært.

Jeg er så glad for at være med i Hertha. Jeg synes, det er en meget spændende arbejdsplads. Jeg glæder mig til, at lære jer at kende, men alt går meget langsomt i denne mærkelige coronatid. Jeg glæder mig også til at fællesskabslivet kan gå i gang, og jeg kan blive lidt mere involveret i kulturlivet og de festlige årstidsaktiviteter.

Referat S24 - 1. februar Fællesledelsesmøde kl. 19-21

Mødet foregår i Caféen.

Mødeleder: Johanne. Referent: Søren. Afbud: Merete

Indledning:

- a. Færdiggørelse af dagsordenen
- b. Information fra: Ventelistegruppe Landsbyfonden: Landsbyfonden har midlertidigt udlejet lejligheden og tre værelser i Herthahus, desuden får FL sekretariat et rum til rådighed
HBV: FL Sekretariatet: Den nye sekretær havde forskellige spørgsmål, som blev drøftet
Orientering om stier: Punktet skal på, på et kommende LM

Opfølgning fra sidste møde:

- c. Placering af pedelskur -hvordan kommer det videre?: Kennert kommer med forslag til skrivelse om beliggenhed ved stalden på næste møde
- d. Processen med info til fællesskabet vedr. ombygning af Herthahus og Østudvidelse af Fælleshus – økonomi -Eja: En samlet beskrivelse bliver udsendt snarest

Nye punkter

- e. udsættelse af Jubilæumsseminar mail fra Anne -Lene: Jubilæumsseminar er udsat til forår 2022
- f. Fælleskassens økonomi – regnskab 2020 og budget 2021-revisor - SC
- g. Daglig adm. Bogholderi-Økonomi – Bank 2 x prokura -nem id – SC Fællesledelsen besluttede at give prokura til Mathieu Crespeau
- h. Nye og gamle mandater: 1) Fælleshus og cafédrift og indretning 2) kulturgruppen 3) Gennemgang af alle mandatgrupper – hvilke er aktive.

Kommende punkter:

- i. Fællesledelsesmøder – kultur, struktur, tidspunkt mv. - Mathieu
- j. Fællesledelsens årshjul
- k. Tema: kommunikation
- l. P pladser i Hertha
- m. EVT:

Godkendelse af referat: referatet blev godkendt.

Hej Hertha Levefællesskab

Her en update på det kuldsejlede staldbyggeri.

Skrivet er et kort referat fra et møde mellem fonden, Finn B, Nis og undertegnede.

- Det store staldprojekt, der er omtalt i redegørelsen, stoppes i det omfang, det indtil nu har været beskrevet.
- Birthes maskinhus skal der arbejdes videre på, men ud fra de forudsætninger det kan lade sig gøre ift. lovkrav om afstand til både byzone og vej, samt miljøgodkendelser og med ny arkitekt inkl. rådgiver.
- Nis undersøger om flytbar indhegning op ad stalden og under det eksisterende halvtag, kan opfylde kravene om "vinterstald" til ungdyrene.
- Renovering og en evt. udvidelse (hvis muligt) af eksisterende udearealer (motionspladsen) ved stalden, tydeliggøres og igangsættes.

Evt. spørgsmål rettes til undertegnede

Med venlig hilsen

Michael Damgaard, Værkstedsleder

Information til Levefællesskabet om, hvad der videre skete med planlægningen af Herthahus-ombygningen

Mandatgruppen for Herthahus – ombygningen (John):

Medlemmer: Katrine, Maiken, Per, Mathias (HBV), Finn (HBV-bestyrelse) Grethe (LF) Allan, (Fondsgr/ref), John (FL).

Der blev holdt 7 møder i perioden 21/11-19 til 19/8-20. Desuden besøgte gruppen i maj 2020 Tornbjerggård for at se byggeplanerne for de kommende boliger der. Endvidere besøgte gruppen i august 2020 Marjatta, hvor de forskellige bosteder blev besøgt.

- Mandatgruppen laver køreplan for gruppens arbejde.
- Laver skitseplan og tager kontakt til kommunen om regler med følgende spørgsmål: Må der bygges
 - * på trekanten
 - * nord for og bag Burishus
 - * ud syd for Herthahus
- Kommunen svarer 14. april: Ingen overskridelse af byggelinjen, og på trekanten skal et evt. byggeri ligge mindst 6 m fra vej.
- Vi mener, det vil blive for presset at bygge på trekanten og på nordsiden af Burishus.
- Der skal laves en byggeteknisk gennemgang af Herthahus for råd og svamp i loftkonstruktioner og vægge. DBR.
- DBR. Oplyser, at Herthahus grundlæggende er i en god og sund stand, så en renovering og ombygning vil kunne betale sig.
- Afsøger mulige arkitekter, som kan lave et skitseprojekt indeholdende nye brandkrav og afstandskrav og i 3D format.
- Kontakt til KLF rådgivende firma om, hvor stor en bygning, der kan tilbygges Herthahus med de nuværende afstands- og brandforholdsregler.
- Gennemgang af skitse over vores matrikel.

Det blev besluttet, at vi arbejder videre med en renovering og ombygning af Herthahus. Projektplan og processtyring godkendes i Landsbyfonden, HBV og i Fællesledelsen.

1. Kravspecifikationer udarbejdes af HBV og Fællesledelsen.
2. Kravspecifikationer godkendes af Landsbyfonden, HBV og Fællesledelsen / levefællesskabet.
3. Landsbyfonden finder en arkitekt / kontakter Morten Schmidt.
4. Arkitekten udarbejder et skitseprojekt.
5. Skitseprojektet godkendes af Landsbyfonden, HBV og Fællesledelsen / Levefællesskabet.
6. Udarbejdelse af projektet, og økonomien i projektet undersøges. Kan vi søge fonde og kan HBV evt. bidrage med midler?
7. Projektet godkendes af lejer (HBV) og ejer (Landsbyfonden)
8. Afvikling af projekt

Møde med arkitekterne Mette Nygaard og Morten Schmidt. Til stede ved mødet var: Grethe og Kennert fra LF, Mathias fra HBV og John fra FL. Det var et møde i en fin stemning, og arkitekterne spurgte ind til ønsker, krav og ideer til bygningen.

Det blev aftalt, at Landsbyfonden arbejder videre med arkitekterne.

Landsbyfonden indhenter ønsker til Herthahus ombygning hos:

Fællesledelsens ønsker til ombygningen af Herthahus (vedtaget på Fællesledelsesmødet 24. august, 2020)

- At bygningen kommer til at følge de oprindelige principper for placering af bygninger i Hertha Levefællesskab, så bygningen kommer til at tage hensyn til udsyn fra og lys til om-

kringliggende bygninger.

- At bygningen bliver så lille som mulig
- At der herunder bliver overvejet
 - om Nerthus fortsat ville kunne bruges af Hertha Bofællesskab
 - om Nerthus vil kunne bruges som værksted af Hertha Værksteder – og hvis den kan det, at Landsbyvænget 16 bliver frigivet til bolig igen
 - om det er nødvendigt, at teatersalen ligger i tilknytning til boenhederne (altså om en kommende kultursal SKAL ligge i tilknytning til Herthahus – og om Bofællesskabernes morgensamling kan finde sted i en mindre sal?)
- At arkitekturen holder sig til de levende former, som er tilstede i landsbyen.
- At bygningen får en lysere farve
- At bygningen i sin udformning kan fremme den omvendte integration
- At materialevalg hænger sammen med de værdier, som Hertha har
- At tegningen og byggeprocessen tager hensyn til de demokratiske processer i Hertha, så der skabes enighed parterne imellem.

Hertha Bofællesskabers og Værksteders ønsker til ombygningen af Herthahus

Bygning til 11 beboere, der tilgodeser udviklingshæmmedes særlige behov for trivsel i steinerpædagogiske, æstetiske, goetheanistiske rammer.

Bygningen skal desuden leve op til gældende lovgivning i øvrigt. Byggeriet skal tilgodese de eksisterende bygninger og omgivelser.

Sal: Kultursal hvor omvendt integration bliver til virkelighed til glæde for hele Levefællesskabet og lokalsamfundet. Man må sideløbende forholde sig til økonomien, idet en udvidet sal ikke er finansieret endnu.

Samlet antal kvadratmeter 1242. inkl. sal på 245 kvadratmeter (Salen er ikke finansieret)

Orientering fra Landsbyfonden (Kennert)

Hvordan har Landsbyfonden arbejdet videre med Herthahus-ombygningsgruppens arbejde?

Landsbyfonden følger vedtaget procesplan, som Herthahus-ombygningsgruppen udarbejdede. Arkitekten er i gang med at arbejde på idéoplæg ud fra de ønsker, som Fællesledelsen har fremsendt til Landsbyfonden og de kravspecifikationer, som Hertha Bofællesskab og Værksteder fremsendte.

Tidsplan for fremlæggelse af ideoplæg:

1. feb. Mandatgruppen præsenteres for ideoplæg
8. feb. Mandatgruppen melder tilbage til Landsbyfonden.
11. feb. Landsbyen præsenteres for ideoplægget af arkitekterne. Enten på en video eller online videomøde.
12. feb. Kl. 14.00-16.00 Spørgsmål kan stilles til Fællesledelsen
13. feb. Kl. 10.00-12.00 Spørgsmål kan stilles til Fællesledelsen
16. feb. Landsbyfondens bestyrelse godkender (tager stilling til) ideoplægget.
22. feb. Fællesledelsen godkender ideoplægget
- ? feb. Bestyrelsen for Hertha Bofællesskaber og Værksteder godkender ideoplægget
23. feb. Arkitekterne og Landsbyfondens FU mødes for at arbejde videre.

Landsbyfondens økonomiske situation

Landsbyfonden blev for år tilbage mødt med et krav fra långiver om, at driften skulle vise et positivt resultat på 500.000 kr. pr. år Det har fonden så gjort i en lang række år, og vores budgetter lægges, så det stadig nåes. Og frem for alt så bliver budgetterne tilstræbt overholdt. Så bestyrelsen sætter, som man siger i visse kredse, tæring efter næring.

På trods af et positivt resultat på driften på 500.000 kr. pr år, så kan det blive problematisk at

låne yderligere i Landsbyfondens eksisterende og nye bygninger, da långiver vurderer gensalgsværdien. Når Landsbyfonden skal låne penge er bankerne usikre på gensalgsværdien af bygningerne. Dette påvirker, hvor meget Landsbyfonden kan låne.

Landsbyfonden har undervejs skiftet bank for at opnå lavere rentesatser, så vi kan nå i mål med udbygning af de bofællesskaber, som HBV-beboerne lejer af Landsbyfonden. Der er foretaget låneomlægninger af vores realkreditlån, så vi nu har en rimelig stor lånemasse til en meget lav fast rente. Landsbyfonden har været begunstiget med stabile lejere og har derved ikke fået de store tab. Landsbyfonden har gennem tiden flittigt brugt revisor, advokat og bank som rådgivere for at nå sit mål.

Landsbyfondens prioriteringer af økonomien

Landsbyfondens fremtidige økonomiske prioritering er i de kommende år at bygge Herthahus om, så det kan rumme 11 beboere i fremtidssikrede boliger og at vedligeholde Landsbyfondens eksisterende bygningsmasse. Vedligeholdelse er indarbejdet i Landsbyfondens budgetter ud fra en langsigtet plan. Landsbyfonden indhenter "kravspecifikationer" (ønsker) til Herthahus-ombygningen. Fællesledelsen og Hertha Bofællesskaber og Værksteder har udarbejdet kravspecifikationer for ombygning af Herthahus. Landsbyfonden vil gøre alt, hvad vi kan for at opfylde disse kravspecifikationer. Men vi er traditionen tro begrænset af økonomien.

Landbyfondens valg af arkitektfirma

Landsbyfonden har i samråd med Hertha Bofællesskaber og Værksteder valgt arkitektfirmaet Concept ApS v/ Morten Schmidt og Mette Nygaard til at udarbejde projektet for Herthahus-ombygningen. Morten Schmidt er kendt som en af arkitekterne bag Schmidt, Hammer og Lassen. Morten var med til at projektere et nyt bofællesskab på Tornsbjerggård.

Landsbyfondens opgaveoplæg til arkitekt

Kravspecifikationerne og ønskerne er givet videre til Concept. Dette danner grundlag for projektet. Der er fokus på beboelsesdelen, dvs. at bygge 11 boliger med fælles stue og køkken. Set med Landsbyfondens øjne er der ikke økonomi til at fokusere på en eventuel udbygning af salen i denne sammenhæng. En tænkt, men ikke uvirkelig situation: Ombygning af Herthahus – uden en større fælles sal for hele Levefællesskabet. Hvad gør vi så? Hvornår kan det afklares? Under alle omstændigheder renoveres salen i sin nuværende størrelse. Der skal nyt tag på hele Herthahus og herunder også den nuværende sal. Vi arbejder sammen med arkitekterne på en løsning, hvor salen (måske) senere kan udvides, hvis der skulle findes mulighed for at skaffe midler og opbakning bag en sådan udvidelse.

Ombygningen af Herthahus og under alle omstændigheder en renovering af den nuværende sal. I denne sal kan der rummes aktiviteter som nu, eller hvad HBV og Levefællesskabet kan blive enige om. Hvordan skabes der økonomi til, at ombygningen af Herthahus også indeholder en sal, hvor hele Levefællesskabet kan mødes? Landsbyfonden har ikke noget svar på det på nuværende tidspunkt.

Information til Levefællesskabet om udvidelse af Fælleshuset (øst-udvidelsen)

Opsummering af proces om øst-udvidelse-kulturhus – hvor langt kom vi? (Morten). Der findes allerede fyldigere referater af møderne om planerne for østudvidelsen af Fælleshuset og drømmen om et fremtidigt kulturhus – ført an af Ole W, Søren H og Morten. De referater er tidligere rundsendt. Så her et lidt mere overordnet perspektiv med et særligt fokus på elementer, som (måske) kan bane vejen for den videre proces.

Uenighederne kan udlægges i 4 niveauer: et historisk, et praktisk, et økonomisk og et ideologisk:

- Historisk: Hvad var den oprindelige vision: et fælleshus eller et kulturhus? Hvad er blevet besluttet hvornår?
- Hvad virker mest praktisk i forhold til borde, stole, køkken, plads, scene og indgange?
- Hvad har vi penge til?
- Hvad er det højere formål med bygningen eller bygningerne? Dette punkt vil jeg uddybe.

- På den ene side er der herthanitter, som har øje for, at Hertha skal have et harmonisk indre liv. Dertil hører de rigtige faciliteter, bl.a. et rummeligt og veludstyret fælleshus.
- På den anden side er der herthanitter, som ønsker sig, at Hertha har en stærk udadvendt kulturel profil. Oplevelsen er her, at vores tid kalder på en gennemgående forandring af fællesskaber og samfund, som Hertha kan og bør bidrage til. Der skal være et sted, hvor denne kulturelle impuls får liv: et anseeligt kulturhus.

På det første møde stod det klart, at der til trods for tydelige uenigheder, dog var noget der samlede os: Vi var enige om, at det må være idéen, der bærer projekterne frem. Det blev udtrykt således, at der i Hertha altid har været tradition for, at vi først former idéerne, og siden finder pengene. I forlængelse heraf blev vi også enige om, at Hertha behøver en visionsgruppe, der tør tænke Hertha ind i fremtiden. I f.eks. et 5 års perspektiv og et 25 års perspektiv...

På det andet møde blev de konkrete idéer til organisering og især finansiering af et kommende kulturhus drøftet. Det førte til Mathias H's og Ole U's konkrete undersøgelse af finansieringsmuligheder beskrevet andetsteds.

Min personlige oplevelse af processen: I de mange formelle og uformelle møder om denne sag, var der for mig at se en oplevelse af, at når vi tillod os at give liv til begge visioner, dvs. fælleshus såvel som kulturhus, opstod der en konstruktiv stemning, hvor parterne søgte at hjælpe hinanden.

Konklusion: Vi stræber efter at virkeliggøre begge dele.

For at komme videre med de idéer, der skal forme et fremtidigt kulturhus, bør vi nok få gjort alvor af den visionsgruppe!

[Orientering om Fælleskassens muligheder for at låne penge til ombygning eller til at donere til Landsbyfonden \(Mathias H\)](#)

Ole U og jeg (Mathias) har afholdt et møde med Merkur. Konklusionen fra dette møde blev følgende:

Da fælleskassen ikke ejer noget af værdi, har fælleskassen INTET, som banken kan tage pant i. Opsparingen i fælleskassen og de mange betalende medlemmer i foreningen, er IKKE sikkerhed nok for banken til et evt. banklån. Investeringerne, som er blevet foretaget med midler fra fælleskassen, fx varelager eller ny café, er investeringer i Landsbyfondens ejendomme og ikke i noget, som tilhører Fælleskassen og dermed har en økonomisk værdi for Fælleskassen. Det samme vil gøre sig gældende ved en evt. øst-udvidelse. Pengene /de økonomiske værdier vil igen blive flyttet fra Fælleskassen til Landsbyfonden. Konklusionen er derfor, at Fælleskassen vil stå stærkere og have flere muligheder, hvis Fælleskassen selv er ejer af de bygninger, som de investerer i. Så hvis der skal optages et banklån i Fælleskassen, er den eneste mulighed vi har pt., at alle medlemmer af fælleskassen personligt kautionerer for dette lån. Dette er en mulighed, som banken har sagt ja til, men er forbundet med en masse arbejde og etiske diskussioner, da alle Hertha Bofællesskab og Værksteder's beboere jo også betaler til fælleskassen og derved burde give samtykke til at stå som kautionister på et oplyst grundlag.

[Den videre proces i forhold til et udvidet Fælleshus mod øst og et kulturhus](#)

Hvad skal der til for at begge dele kan realiseres?

Månedens kunstværk

Som en ny tradition vil vi hver måned præsentere et kunstværk. Kunstneren selv er velkommen til at skrive lidt om sig selv og sin proces og værket, samt værkets titel og årstal. Formålet er at vise de kunstneriske talenter, som Hertha ofte ganske usynligt, rummer. Bidrag gerne med et billede af det bedste, du har lavet! Send det til tante@hertha.dk.

Alma Leonora, 10 år har lavet dette billede.

Motiv fra G1 testamente: Babelstårnet - sprogforvirringen

Kommende kunstværker: april: Rita, maj: Sibylla, juni: Marianne E